

դին Վատիկանում»։ Ձնայելով որ Ֆրանսիայում կրօնական կարգերի դէմ հալածանքներ սկսուեցին և արձագանք գտան Սպանիայում, սակայն Լեոն ԺԳ. այնպիսի ընթացք ընեց, որ նախարար-նախագահ Կոմբը հարկադրուած էր յայտնել, թէ պապերի հետ ունեցած դաշն անխախտ պէտք է պահուի։ Նորա ժամանակ կազմուեցան բանուորական ընկերութիւններ, կաթոլիկական այլ հաստատութիւններ հիմնուեցան՝ որոնք կաթոլիկ եկեղեցւոյ ազդեցութիւնը հասարակ ժողովրդի մէջ զօրացնելու համար խիստ կարևոր գործօններ են. այնպէս որ ներկայ յորեւեանը մի տեսակ յաղթանակի տօն է կաթոլիկ եկեղեցւոյ համար և քաղաքական առանձին արժէք ունեցող դէպք։

ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.

Պրոֆ. Դելիշի դասախօսութիւնը աւելի ու աւելի մեծ չափով զբաղեցնում է հասարակութեան և թեր ու դէմ՝ կարծիքները, քննադատութիւնների նկատմամբ տալիս։ Խնդիրն աւելի բարդացաւ ու ընդարձակ շրջանները հետաքրքրութեան առարկայ դարձաւ նորանով, որ Վիլհէլմ կայսրը հարկաւոր համարեց հրատարակութեան համար մի բարձրաստիճան անձի ուղղած իւր նամակով պարզել իւր հայեացքները և իւր դաւանաբանական տեսութիւնները։ Այդպիսի քայլ անելու հարկադրուած զգաց նա իրեն այն պատճառաւ, որ Դելիշի դասախօսութեան միջոցին դիմում էր արել նորան՝ իրը և կրօնի ազատ դարգացման դադարի արին համակրողի և քաջալերողի, և այդպէս առիթ տուել շատերին հետեւեցնելու, թէ կայսրը իւր բարձր հեղինակութեամբ Դելիշի ազատամիտ տեսութիւնների հովանաւոր է հանդիսանում և կասկածի տակ ձգում ճշմարիտ կրօնի անփոփոխելի հիմունքները։ Եւ ահա Կայսրը աշխատում է կասկածները փափաքով՝ հրապարակ հանելով իւր կրօնական հաստատուն համոզումները. ոսկայն բնականաբար նա՝ ինչքան և բաղձալից մասին հմտութեան տէր ու բաւականաչափ տեղեակ կրօնի էութեանը, այնպիսի ներհուն աստուածաբան ու կրօնագէտ չէ, որ հեշտութեամբ լճուէ Դելիշի յուզած բարդ խնդիրները. ուստի նորա երկրի մի բացատրութիւնները նորանոր գայթակղութիւններ և թիւրիմացութիւններ տեղիք են տուել և բանակուին

աւելի ևս զօրացել է: Միւս կողմից արդէն մի մեծ շարք են կազմում Դելիշի դասաստուութեան գէմ՝ ուղղուած զանազան կարգի գրութիւնները՝ որը գիտնական, որը հրապարակաստական ընաւորութեամբ, — որն առանձին գրքոյիով, որն ամսաթերթերի ու օրագրերի մէջ:

Մ Ա Յ Ր Ա Թ Ո Ռ.

Փետր. 17-ին Նորին Սրբութիւնն Վեհ. Հայրապետ Բարեհաճեց գնալ Երևան, ուր քնաց երկու օր, և վերադարձաւ:

Նորին Սրբութիւնը Հայր. Աթոռ բարձրանալու օրից առանձին կարեւորութիւն է առել և Ղևոնդեանց տօնին և կամեցել է, որ Միաբանութիւնն ըստ արժանեցյն պատուելով նոցա յիշատակը՝ արծարծէ ու կենդանի պահէ իւր մէջ այդ ախար հոգեւորականների պաշտած զաղափարները: Այս անգամ ևս բարեհաճել էր պատուիրել, որ նոցա տօնի օրն ամբողջ Միաբանութիւնը վեհաբանում ծաշէ և Ս. Ղևոնդեանց խորհրդաւոր յիշատակի հետ կապէ իւր բարեկենդանի ուրախութիւնը: Վեհափառ Հայրապետը հաճեց ներկայ լինել ծաշի սկզբում, և իւր խմստայից զուարճաբանութիւններով համեմաժ խօսքերն ու բարեմաղթութիւնները շատ կենդանութիւն առին ծաշկերոյթին: Նոյն օրը գրական երկերի կար ձեւաբանում, որին ներկայ էին նաև ոմանք միաբան Հայերից* և որ շատ աշխոյժ անցաւ ու հաճելի տպաւորութիւն թողեց: Առանձնապէս ուշադրութիւն դրաւեց մի ուսանողի կարգացած հետաքրքրական ուսումնասիրութիւնը

* Բոլոր այսպիսի հանդէսներին ամբողջ Միաբանութիւնն անխափր հրաւիրուել է միշտ: